

Sygn. akt V U 1169/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2017 r. w Legnicy

sprawy z wniosku T. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o odsetki z tytułu nieterminowo wypłaconej emerytury

na skutek odwołania T. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 18 października 2016 r.

znak (...)

zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 18 października 2016 r. znak (...) w ten sposób, że zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz wnioskodawcy T. B. odsetki od dnia 01 lipca 2015 roku z tytułu wyrównania wypłaty emerytury.

SSO Krzysztof Głowczyński

Sygn. akt V U 1169/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 października 2016 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy T. B. prawa do ustalenia i wypłaty należności z tytułu odsetek od emerytury wypłaconej w wysokości ustalonej decyzją z dnia 10 października 2016 r., zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 08 stycznia 2016 r., podtrzymanym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 11 sierpnia 2016 r. W uzasadnieniu organ rentowy powołując się na treść przepisów art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 118 ust. 1 i 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS podał, że wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu wpłynął do Oddziału ZUS w L. w dniu 30 września 2016 r. Ostatnią okolicznością w sprawie jest więc data wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego do organu rentowego. Decyzja w sprawie wydana została w dniu 10 października 2016 r., a więc w ciągu 30 dni od daty wyjaśnienia ostatniej okoliczności w sprawie. Na podstawie tej decyzji wypłacono wnioskodawcy wyrównanie świadczenia za okres wskazany w wyroku sądu. Kwota wyrównania nie obejmuje należności z tytułu odsetek, albowiem z akt wnioskodawcy nie wynika, aby ZUS popełnił błąd przy ocenie sprawy, a przyznanie wnioskodawcy świadczenia w wysokości ustalonej decyzją z dnia 10 października 2016 r. od dnia 01 czerwca 2015 r. było możliwe dopiero

na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Ponadto, Sąd nie orzekł o odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczenia ani o odsetkach.

Od powyższej decyzji odwołanie złożył T. B., który wniósł o jej zmianę poprzez naliczenie i wypłatę odsetek ustawowych za zwłokę od dnia 01 czerwca 2015 r. Podał, że Sąd Okręgowy w Legnicy przyznał mu prawo do wcześniejszej emerytury w wysokości ustalonej pierwszą decyzją ZUS, a apelację organu rentowego od tego wyroku Sąd Apelacyjny we Wrocławiu oddalił, wskazując, że wysokość emerytury wnioskodawcy ustalona została prawidłowo w decyzji z dnia 20 maja 2015 r. oraz że tak ustalona wysokość nie może ulec obniżeniu. Skoro zaś ZUS błędnie i dowolnie zinterpretował przepisy prawa i kolejną decyzją przeliczył przysługujące mu świadczenie zaniżając je, a następnie świadczenie w takiej zaniżonej wysokości mu wypłacał, ponosi odpowiedzialność za swoje działania i błędne decyzje, w szczególności że ich niezgodność z prawem potwierdził i Sąd Okręgowy w Legnicy, i Sąd Apelacyjny we Wrocławiu. Skarżący podniósł przy tym, że brak w wyroku orzeczenia o odpowiedzialności ZUS za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie, podnosząc te same argumenty co w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca T. B. od dnia 09 stycznia 2015 r. jest uprawniony do emerytury, ustalonej na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 31 marca 2015 r. (V U 63/15).

Wykonując ten wyrok, ZUS Oddział w L. decyzją z dnia 20 maja 2015 r. przyznał wnioskodawcy emeryturę oraz ustalił jej wysokość na kwotę 2.664,37 zł, zawieszając jednocześnie jej wypłatę z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczonego zatrudnienia.

Po dostarczeniu przez T. B. świadectwa pracy stwierdzającego rozwiązanie stosunku pracy z dniem 31 maja 2015 r., organ rentowy w dniu 16 czerwca 2015 r. wydał decyzję, na mocy której ponownie ustalił wysokość emerytury wnioskodawcy i podjął jej wypłatę od dnia 01 czerwca 2015 r. Nowo ustalona wysokość świadczenia wyniosła 2.413,50 zł. Wnioskodawca zaskarżył decyzję z dnia 16 czerwca 2015 r. Jego odwołanie okazało się uzasadnione, skutkiem czego Sąd Okręgowy w Legnicy wyrokiem z dnia 08 stycznia 2016 r. (V U 805/15) zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że zobowiązał organ rentowy do ponownego ustalenia świadczenia emerytalnego wnioskodawcy na podstawie art. 108 w związku z art. 183 ust. 6 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, a żądanie dalej idące oddalił. Sąd Okręgowy rozważał, czy organ rentowy zastosował w sprawie prawidłowe przepisy dotyczące ustalenia wysokości emerytury w sytuacji, gdy po przyznaniu prawa do świadczenia na podstawie art. 24 i 24a wypłata świadczenia była zawieszona wobec kontynuowania zatrudnienia u dotychczasowego pracodawcy. Sąd ten uznał, że w przypadku kontynuowania zatrudnienia po ustaleniu prawa do emerytury ponowne ustalenie wysokości tego świadczenia wygląda w taki sposób, że do kwoty obliczonej w pierwszej decyzji ustalającej wysokość świadczenia dodawana jest kwota obliczona w sposób wskazany w art. 108 ustawy emerytalnej, organ rentowy zaś takiego sposobu przeliczenia świadczenia w przypadku wnioskodawcy nie zastosował, co skutkowało koniecznością zmiany zaskarżonej decyzji. To stanowisko Sądu Okręgowego w Legnicy w całości podzielił Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, który wyrokiem z dnia 11 sierpnia 2016 r. oddalił apelację organu rentowego (III AUa 291/16). W uzasadnieniu orzeczenia Sąd Apelacyjny podał, że kwotę emerytury w systemie zdefiniowanej składki ustala się tylko raz, albo w dniu nabycia prawa do świadczenia, albo w dniu realizacji ryzyka (polegającego na rozwiązaniu stosunku pracy). Tak ustalona już raz emerytura może być już tylko powiększona w przypadku dalszego opłacania składek w sposób podany w art. 108 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jeżeli więc wnioskodawcy przyznano emeryturę od dnia 09 stycznia 2015 r. w wysokości ustalonej decyzją z dnia 20 maja 2015 r., to wysokość tak przyznanego świadczenia nie może już ulec obniżeniu. Oznacza to, że organ rentowy, mając na uwadze wniosek ubezpieczonego z dnia 01 czerwca 2016 r. o doliczenie do wysokości już przyznanej emerytury składek, które wpłynęły na konto wnioskodawcy po przyznaniu świadczenia do momentu rozwiązania stosunku pracy, tj. do 31 maja 2015 r., winien nie wydawać decyzji niejako

od nowa przyznającej wnioskodawcy emeryturę i od nowa wyliczać świadczenia, a podjąć od dnia 01 czerwca 2015 r. wypłatę świadczenia ustalonego decyzją z dnia 20 maja 2015 r. Do tak przyznanego świadczenia należało doliczyć dalsze opłacanie przez wnioskodawcę składek w okresie od 09 stycznia 2015 r. do 31 maja 2015 r. na zasadzie art. 108 ustawy emerytalnej i z uwagi na mieszany sposób obliczenia emerytury (art. 183 ust. 5 ustawy emerytalnej) uwzględnić w wysokości świadczenia pozostały okres zatrudnienia po dniu wydania decyzji ustalającej prawo do emerytury od 09 stycznia 2015 r.

W wykonaniu wyroku, organ rentowy decyzją z dnia 10 października 2016 r. przeliczył emeryturę wnioskodawcy od dnia 01 czerwca 2015 r. w taki sposób, że ustalił, że wysokość świadczenia wynosi 2.664,37 zł, a po waloryzacji od 01 marca 2016 r. – 2.722,08 zł. Decyzją przyznano wnioskodawcy wyrównanie świadczenia za okres od 01 czerwca 2015 r. do 31 października 2016 r. bez odsetek.

Wnioskiem z dnia 10 października 2016 r. T. B. zwrócił się do ZUS o wypłatę odsetek ustawowych za zwłokę organu w wypłacie świadczenia w prawidłowej wysokości.

Decyzją z dnia 18 października 2016 r., zaskarżoną w niniejszej sprawie, ZUS odmówił wnioskodawcy prawa do ustalenia i wypłaty należności z tytułu odsetek od emerytury wypłaconej w wysokości ustalonej decyzją z dnia 10 października 2016 r., wskazując w uzasadnieniu, iż nie uchybił 30-dniowemu terminowi do wydania decyzji, liczonemu od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności w sprawie, którą był wpływ do organu rentowego prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, a nadto nie popełnił żadnego błędu przy ocenie sprawy, a przyznanie wnioskodawcy świadczenia w wysokości ustalonej decyzją z dnia 10 października 2016 r. było możliwe dopiero na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu.

(b e z s p o r n e , a nadto: dokumenty zawarte w aktach emerytalnych wnioskodawcy, w tym: wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 31.03.2015 r. (VU 63/15), decyzja z dnia 20.05.2015 r., wniosek z dnia 01.06.2015 r., świadectwo pracy z dnia 01.06.2015 r., decyzja z dnia 16.06.2015 r., wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 08.01.2016 r. wraz z uzasadnieniem (VU 805/15), wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11.08.2016 r. wraz z uzasadnieniem (III AUa 291/16), decyzja z dnia 10.10.2016 r., wniosek z dnia 10.10.2016 r., decyzja z dnia 18.10.2016 r.)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

W rozpoznawanej sprawie problem sprowadzał się do ustalenia, czy organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieprawidłowe ustalenie i wypłatę emerytury wnioskodawcy i czy w związku z tym ubezpieczonemu należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wypłacie świadczenia w prawidłowej wysokości.

Stosownie do treści art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 121), jeżeli ZUS – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W myśl zaś art. 118 ust. 1 i 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 887) organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120. W razie zaś ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie

ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia (por. uchwałę SN z dnia 24 marca 2011 r., I UZP 2/11, OSNAPiUS 2011 nr 19-20, poz. 255).

W rozpoznawanej sprawie Sąd nie miał wątpliwości, że niewypłacenie wnioskodawcy emerytury w prawidłowo ustalonej wysokości, poczynając od dnia 01 czerwca 2015 r., spowodowane było okolicznościami, za które ZUS ponosi odpowiedzialność. Powyższe wynika w sposób niebudzący wątpliwości z materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, w szczególności z treści wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy z dnia 08 stycznia 2016 r. oraz wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 sierpnia 2016 r. oraz uzasadnień tych orzeczeń. Z powołanych orzeczeń, które na mocy art. 365 k.p.c. wiążą tut. Sąd i nie pozwalają na poczynienie odmiennych ustaleń faktycznych czy prawnych niż dokonane przez te Sądy wynika, że ZUS, wydając w dniu 16 czerwca 2015 r. decyzję, którą ustalił wysokość emerytury wnioskodawcy i podjął jej wypłatę, nie zastosował do ustalenia wysokości tego świadczenia prawidłowych przepisów prawa, tj. nie zastosował przepisu art. 108 w zw. z art. 183 ust. 6 cyt. wyżej ustawy emerytalnej, lecz – jak podkreślił Sąd Apelacyjny we Wrocławiu – nieprawidłowo od nowa wyliczył świadczenie wnioskodawcy, mimo że już wcześniej było ono wyliczone w decyzji z dnia 20 maja 2015 r., przyznającej prawo do emerytury. Sądy obu instancji zgodnie podkreśliły, że po tym jak ubezpieczony złożył wniosek o doliczenie do wysokości już przyznanej emerytury składek, które wpłynęły na jego konto po dniu przyznania świadczenia do momentu rozwiązania stosunku pracy, tj. od 09 stycznia 2015 r. do 31 maja 2015 r., organ rentowy nie powinien wydawać decyzji od nowa przyznającej wnioskodawcy emeryturę i od nowa wyliczać to świadczenie, lecz podjąć od dnia 01 czerwca 2015 r. wypłatę świadczenia ustalonego decyzją z dnia 20 maja 2015 r. Do tak przyznanego świadczenia należało doliczyć dalsze opłacanie przez wnioskodawcę składek w okresie od 09 stycznia 2015 r. do 31 maja 2015 r. na zasadzie cyt. art. 108 ustawy emerytalnej i z uwagi na mieszany sposób obliczenia emerytury wnioskodawcy (art. 183 ust. 5 ustawy emerytalnej) uwzględnić w wysokości świadczenia pozostały okres zatrudnienia po dniu wydania decyzji ustalającej prawo do emerytury. Zdaniem Sądu, skoro ZUS nie zastosował się do wymienionych zasad ustalenia wysokości należnej wnioskodawcy emerytury, lecz obliczając na nowo świadczenie ubezpieczonego, wyliczył je w wysokości niższej niż poprzednio ustalona (w decyzji z dnia 20 maja 2015 r.), ponosi odpowiedzialność za taki stan rzeczy. Organ rentowy winien był bowiem - przy rozpoznawaniu wniosku T. B. z dnia 01 czerwca 2015 r. - zastosować w sposób prawidłowy obowiązujące przepisy prawa i do stwierdzenia tego faktu nie było konieczne orzeczenie organu odwoławczego. Prawomocne rozstrzygnięcia sądów potwierdziły tylko nieprawidłowe postępowanie organu rentowego, które ostatecznie stało się podstawą wypłaty ubezpieczonemu wyrównania emerytury za okres od 01 czerwca 2015 r. do 31 października 2016 r. Zdaniem Sądu, wyrównanie to należy się wnioskodawcy z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, albowiem wątpliwości nie budzi, że wnioskodawca – na skutek błędnych działań organu rentowego – od dnia 01 czerwca 2015 r. miał wypłacaną emeryturę w zaniżonej wysokości. Nakazując organowi ponowne ustalenie świadczenia emerytalnego wnioskodawcy na podstawie art. 108 w związku z art. 183 ust. 6 ustawy emerytalnej, Sąd Okręgowy nie orzekł co prawda o odpowiedzialności organu rentowego za opóźnienie w wypłacie świadczenia, nie mniej jednak nie stoi to na przeszkodzie orzeczeniu o takiej odpowiedzialności w niniejszej sprawie i przyznaniu wnioskodawcy prawa do odsetek.

Powyższe skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., poprzez przyznanie T. B. prawa do odsetek ustawowych z tytułu opóźnienia w wypłacie emerytury w prawidłowej wysokości, przy zastosowaniu art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, od dnia 01 lipca 2015 r.